



ЯК НАВЧАТИ ВЧИТИСЯ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ?

Ця збірка – вираз щирої вдячності та шани освітянам України, які з незламною волею та безмежною відданістю, мужньо боронять право українських дітей на освіту. Їхня самовіддана праця – це запорука світлого майбутнього нашої країни. СЛАВА УКРАЇНІ!



**АВТОРСЬКА ІНТЕРАКТИВНА ЗБІРКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ
ДЛЯ СЛУХАЧІВ ТЕМАТИЧНИХ КУРСІВ "Наука про навчання в
електронну еру"**

АВТОРИ:

[Марина Скрипник](#), кандидат педагогічних наук, доцент, доцент [кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України](#) marina_scripnik@ukr.net

[Тетяна Кравчинська](#), кандидат педагогічних наук, доцент, учений секретар [Інституту соціальної та політичної психології НАПН України](#) tatyana.krav@ukr.net

[Наталія Волинець](#), старший викладач [кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України](#) volynets.nathaly@gmail.com

Наука про навчання: нове слово в освіті

1970-ті роки стали свідками зародження нового наукового напрямку – *науки про навчання*. Цей міждисциплінарний підхід поєднує знання з *психології, нейробіології, когнітивістики та інших галузей* для кращого розуміння та вдосконалення процесу навчання.

Р. К. Соєр у своїй праці "Нова наука про навчання"

дає системне дослідження цього напрямку, але, незважаючи на численні визначення, чіткої й однозначної формулювання досі не існує.

Робоче визначення, запропоноване дослідниками, дає уявлення про сутність науки про навчання:

Наукове дослідження основ навчання з метою опису, розуміння або покращення навчання на етапах розвитку та в різноманітних контекстах.

Ця збірка допоможе вам:

- Опанувати теоретичні основи навчання в цифрову еру, ґрунтуючись на сучасних педагогічних підходах.
 - Ознайомитися з інноваційними методами та формами роботи, що роблять навчання цікавим та ефективним.
 - Розвинути креативність та знайти свій неповторний стиль викладання.
 - Навчитися адаптувати навчання до нових реалій, враховуючи виклики війни та потреби українських школярів/студентів.
-

ПЕРЕДМОВА: майстерність навчати вчитися в цифрову еру



Шановні добродіі!

Друга авторська інтерактивна збірка веде вас далі у подорожі до майстерності навчати. На відміну від першої збірки, яка фокусувалась на гармонійному поєднанні науки та мистецтва уроку XXI ст., ця збірка зосереджується на новій науці про навчання в цифрову еру.

Збірка відповідає на шість ключових запитань:

- *Як учні розуміють нові ідеї?*
- *Як учні навчаються та зберігають нову інформацію?*

- Як учні розв'язують задачі?
 - Яким чином відбувається перенесення знань та навичок у нові ситуації?
 - Як мотивувати учнів до навчання?
 - Які поширені міфи існують про те, як думають і навчаються учні?
-
-

Світ стрімко змінюється, інформація стає дедалі доступнішою, а нові знання з'являються з неймовірною швидкістю.

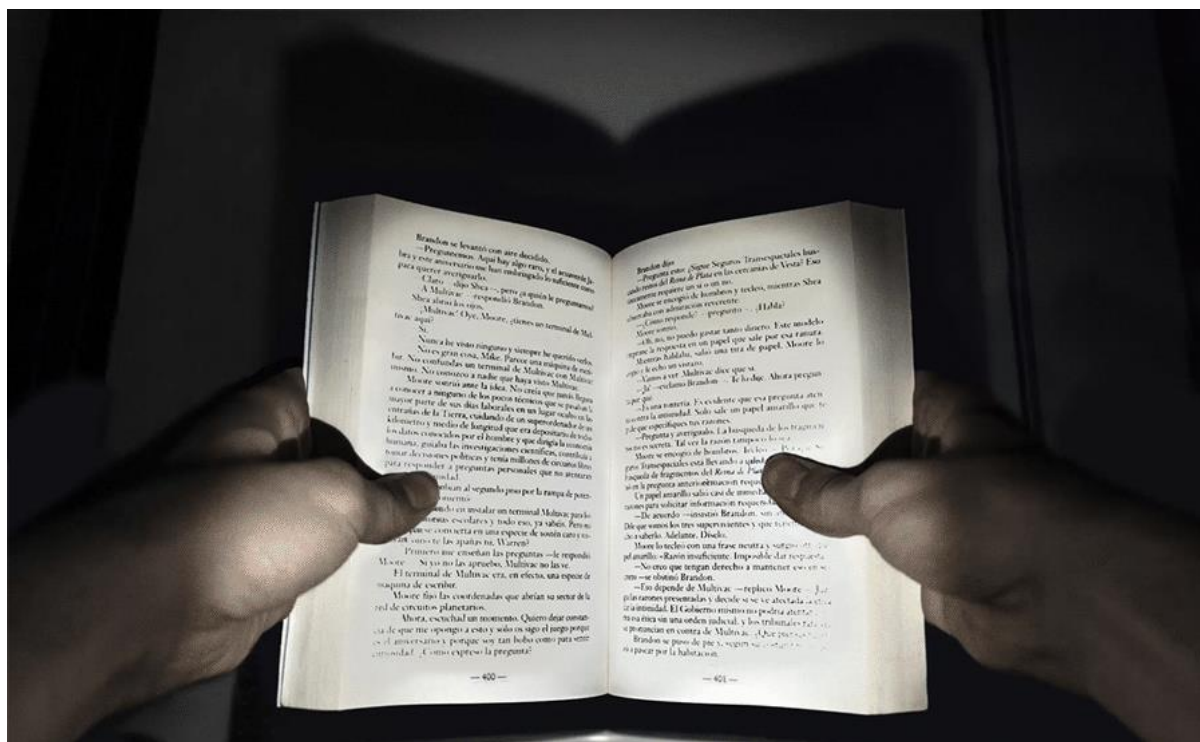
Наша збірка допоможе вам не просто йти в ногу з часом, а й випереджати його. Ми пропонуємо не просто набір готових знань, а й інтерактивний простір для розвитку вашого самостійного навчання.

Ось що ви знайдете в цій збірці:

- Авторські статті та методичні розробки з актуальних питань навчання в цифровому еру.
 - Інтерактивні вправи та завдання, які допоможуть вам засвоїти матеріал та застосувати його на практиці.
 - Рекомендації щодо використання цифрових інструментів для покращення навчального процесу.
 - Посилання на додаткові ресурси для поглиблення знань.
-
-



Що ви знайдете в цій збірці?



- Інтерактивний формат, що робить навчання захоплювальним та динамічним.
- Різноманіття завдань, які дозволяють закріпити теоретичні знання та набути практичних навичок.
- Актуальні теми та приклади, що відповідають потребам сьогодення.
- Поради та рекомендації від теоретиків та практиків.
- Розроблення спільного проєкту "Досліджуємо науку про навчання в електронну еру".

Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Наука про навчання в електронну еру: робочий зошит для педагогічних

працівників закладів загальної середньої освіти.
К. : ЦПО, 2024. 91 с. (рукописний формат)



Робочий зошит підготовлено для тематичних курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗЗСО та є логічним продовженням розробленої авторами проблематики з електронної дидактики. У робочому зошиті вміщено авторські завдання для слухачів курсів підвищення кваліфікації. Активізувати дослідницькі пошуки вчителів з електронної дидактики (е-дидактики, комп'ютерної дидактики, E-didactics) пропонувано шляхом пошуку відповіді на ключове запитання: як ми навчаємося? Розроблені авторські завдання ґрунтуються на ідеї американського психолога Дж. Гілфорда про розвиток конвергентного (необхідне для знаходження єдиного точного розв'язання задачі) та дивергентного (завдяки яким виникають оригінальні рішення) мислення як потенціал для розроблення та оцінювання викладачами власних креолізованих навчальних текстів. Робочий зошит має два формати (рукописний та інтерактивний онлайн).

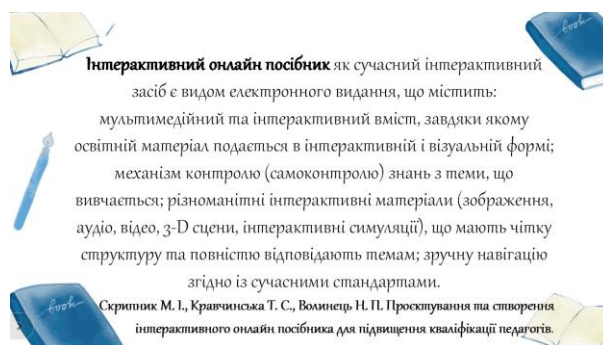
Для педагогічних працівників ЗЗСО, науково-педагогічних працівників, андрагогів системи післядипломної педагогічної освіти, науковців, організаторів післядипломної педагогічної освіти.

Чотири основні інструменти для ефективного навчання:

			
Коли дитина фокусується на ривні літер і в процесі читання водить пальцем, навчання дається легше.	Активне залучення. Поєднання сміху з навчанням розпалює допитливість і посилює запам'ятовування.	Корекція помилок. Помилитися – найприродніший спосіб учитися.	Консолідація – перетворення розумової діяльності на автоматичний і несвідомий процес.

2 - Французький письменник і когнітивний нейробіолог [Деан Станіслаас](#) у книзі «[Як ми вчимося. Чому мозок навчається краще, ніж машина](#) [Поки що](#)», написаної на межі інформатики, нейробіології та когнітивної психології пропонує чотири підходи (стовпи), які допоможуть краще використовувати можливості та властивості мозку для навчання.

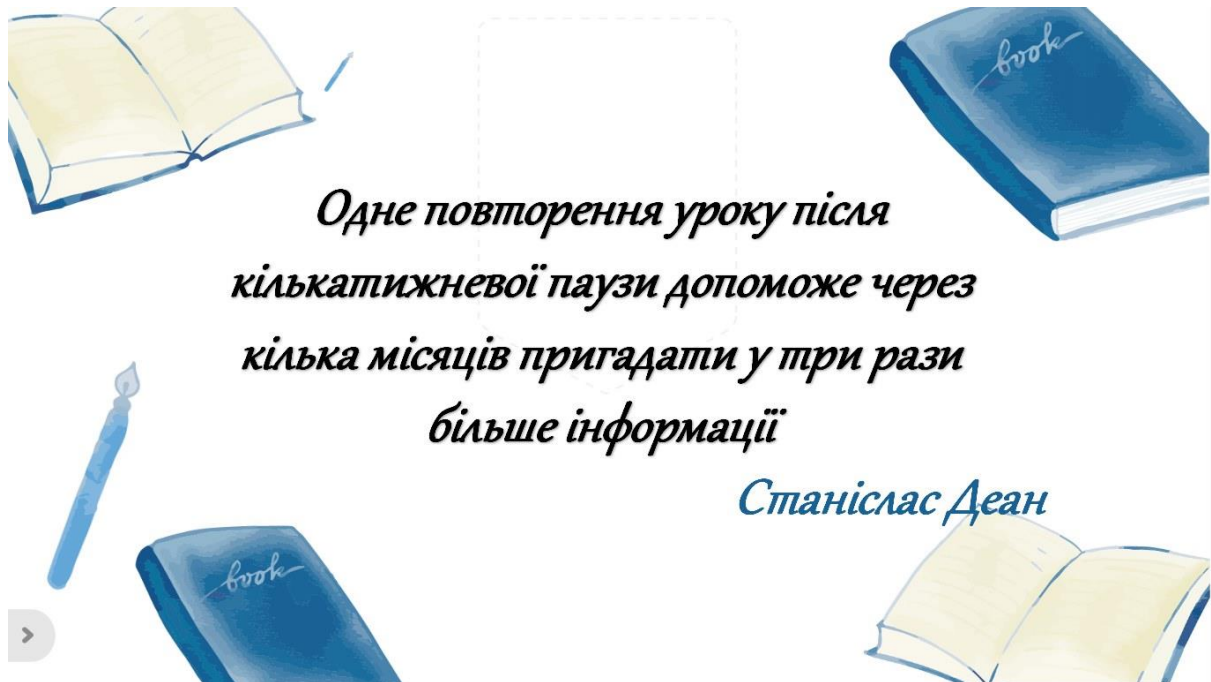
Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Наука про навчання в електронну еру, або Шкільна дошка за/проти «цифри» (інтерактивний онлайн формат)



3 - Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Проєктування та створення інтерактивного онлайн посібника для підвищення кваліфікації педагогів.

Інтерактивний онлайн формат ілюструє можливості представлення дидактичного забезпечення в умовах цифровізації освіти. Також прагнули в розроблених і структурованих завданнях звернути увагу педагогів не лише на теоретичний аспект науки про навчання, що системно обґрунтовано в низці робіт та документі із проблеми нової науки про навчання, а й завдяки інтеграції сучасних досліджень з проблем учіння та навчання у вітчизняну освітню практику намагалися віднайти відповіді на вкрай необхідне запитання – ЯК: ми вчимося? змінюємо міфи про навчання? навчити учнів самостійно регулювати своє навчання? обрати теорію навчання для учнів цифрової ери? формулюємо цілі уроку та очікувані результати навчання? навчаємо науки? долаємо навчальні втрати? розробити навчальний вміст предмета для учіння та навчання? Саме так і сформовано завдання у двох

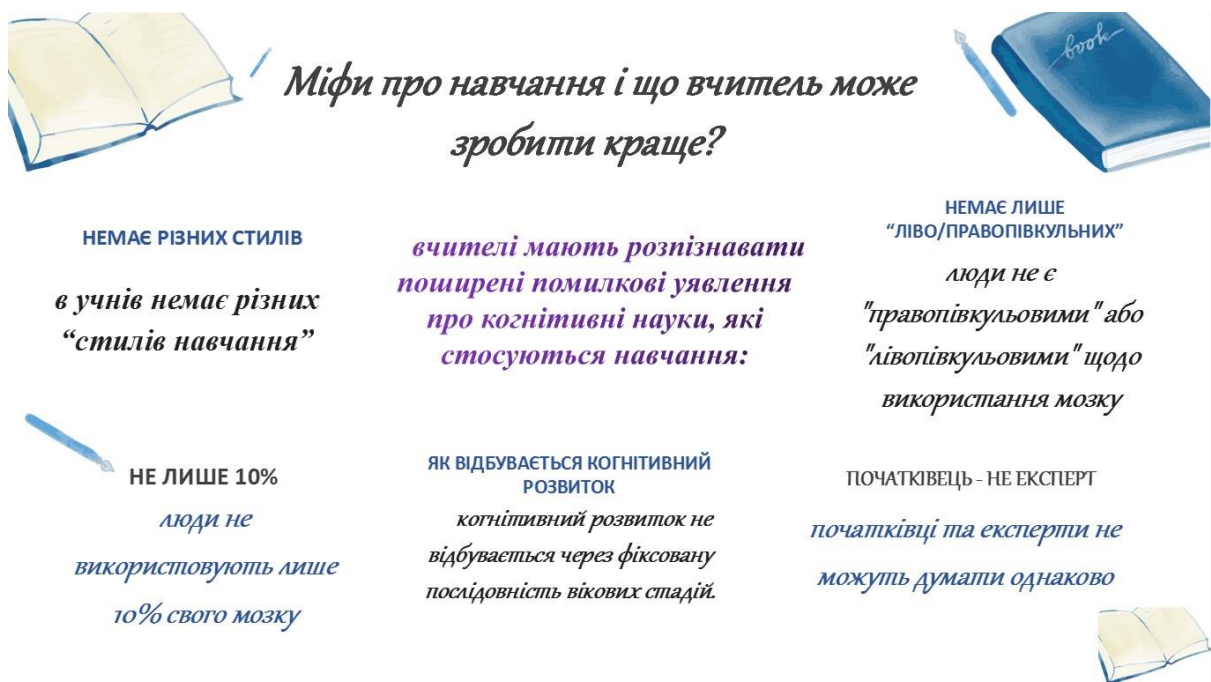
розділах робочого зошита. Кожне завдання супроводжується додатковою освітньою інформацією у форматі посилань чи довідки. Окрім того, подано електронну версію завдання, за посиланням на яку читач/ка залишає свою відповідь.



Одне повторення уроку після кількатижневої паузи допоможе через кілька місяців пригадати у три рази більше інформації


Станіслав Деан

4 - [Деан Станіслав «Як ми вчимося. Чому мозок навчається краще, ніж машина Поки що»](#)



Міфи про навчання і що вчитель може зробити краще?

<p>НЕМАЄ РІЗНИХ СТИЛІВ в учнів немає різних “стилів навчання”</p>	<p>вчителі мають розпізнавати поширені помилкові уявлення про когнітивні науки, які стосуються навчання:</p>	<p>НЕМАЄ ЛИШЕ “ЛІВО/ПРАВОПІВКУЛЬНИХ” люди не є “правопівкульовими” або “лівопівкульовими” щодо використання мозку</p>
<p>НЕ ЛИШЕ 10% люди не використовують лише 10% свого мозку</p>	<p>ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ КОГНІТИВНИЙ РОЗВИТОК когнітивний розвиток не відбувається через фіксовану послідовність вікових стадій.</p>	<p>ПОЧАТКІВЕЦЬ - НЕ ЕКСПЕРТ початківці та експерти не можуть думати однаково</p>



5 - У розробленому документі із проблеми [нovoї науки про навчання](#) акцентовано на тому, що вчителі мають розпізнавати поширені помилкові уявлення про когнітивні науки, які стосуються навчання.

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ БЮЛЕТЕНЬ



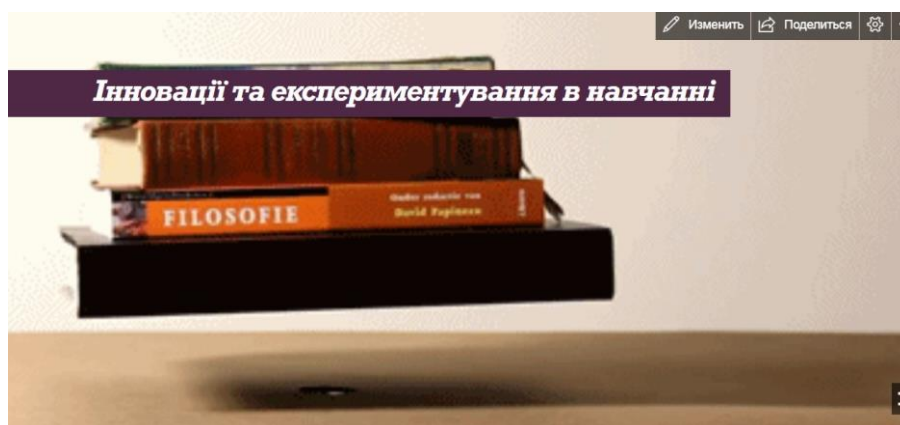
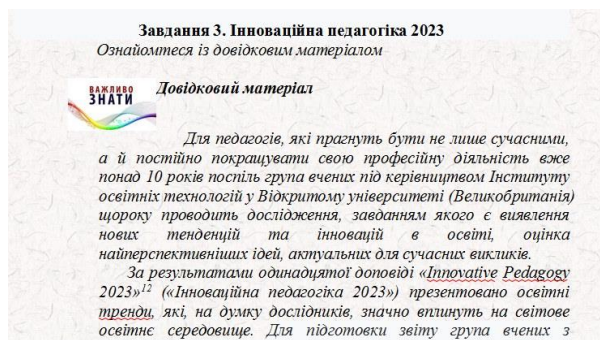
Цей бюлетень допоможе вам розробити індивідуальну освітню траєкторію навчання на курсах. Як куратор, у цьому інтерактивному онлайн форматі прагну відповісти на актуальні запитання з організації та змісту нашої співпраці. Навігатором у роботі з бюлетенем є подана рубрикація та активні посилання.

ЧТИВО (АВТОРСЬКІ НАПРАЦЮВАННЯ)



Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Інновації та експериментування в навчанні : робочий зошит для

**слухачів курсів підвищення кваліфікації. К. : ЦІПО, 2024. 91 с.
(рукописний формат)**



Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Інновації та експериментування в навчанні : робочий зошит для слухачів курсів підвищення кваліфікації (інтерактивний онлайн формат)

Робочий зошит підготовлено для слухачів тематичних курсів підвищення кваліфікації «Інновації та експериментування в навчанні». Опанування слухачами змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності та особливостями експериментування в навчанні пропонувано в структурованих відповідно до назви завданнях. Розроблені авторські завдання ґрунтуються на ідеї американського психолога Дж. Гілфорда про розвиток конвергентного (необхідне для знаходження єдиного точного розв'язання задачі) та дивергентного (завдяки яким виникають оригінальні рішення) мислення як потенціал для оцінювання власних інноваційних напрацювань. Робочий зошит є логічним продовженням низки авторських робочих зошитів, підготовлених до тематичних курсів, серед яких «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства». Особливістю цього робочого зошиту є розроблення як у рукописному варіанті, так і в електронному. Педагогічне дослідження, що розглядається, проводиться в рамках науково-дослідної роботи кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України «Трансформація професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти» (державний реєстраційний номер 0120U104637 (2020–2025 рр.) (підтема «Когнітивна

взаємодія викладача-тьютора та слухача в умовах онлайн та дистанційного підвищення кваліфікації»).

Для керівників, науково-педагогічних ЗВО, педагогічних працівників ЗЗСО, фахової передвищої освіти, андрагогів системи післядипломної педагогічної освіти, науковців, організаторів післядипломної педагогічної освіти.

Скрипник М. І. Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства: робочий зошит для слухачів курсів підвищення кваліфікації. К.: ЦІПО, 2023. 37 с. (у двох форматах).

У робочому зошиті з освітнього курсу «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства» вміщено завдання для опанування слухачами курсів підвищення кваліфікації змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності, сучасними технологіями навчання; формування умінь дослідження, проєктування та експертизи педагогічних інновацій, творчого мислення. Розроблені авторські завдання ґрунтуються на ідеї американського психолога Дж. Гілфорда про розвиток конвергентного (необхідне для знаходження єдиного точного рішення задачі) та дивергентного (завдяки яким виникають оригінальні рішення) мислення як потенціал для оцінювання власних інноваційних напрацювань. Особливістю цього робочого зошита є розроблення як у рукописному варіанті, так і в електронному.

Скрипник, М.І. Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства: робоча програма тематичної дискусії для слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Тематична дискусія «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства» розрахована на категорію слухачів: Керівники, новопризначені керівники та консультанти центрів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та для слухачів тематичних курсів «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства». Метою тематичної дискусії є отримання та осмислення досвіду експериментування, проєктування та експертизи педагогічних інновацій для організації партнерської взаємодії для генерації нових ідей у навчальному процесі.

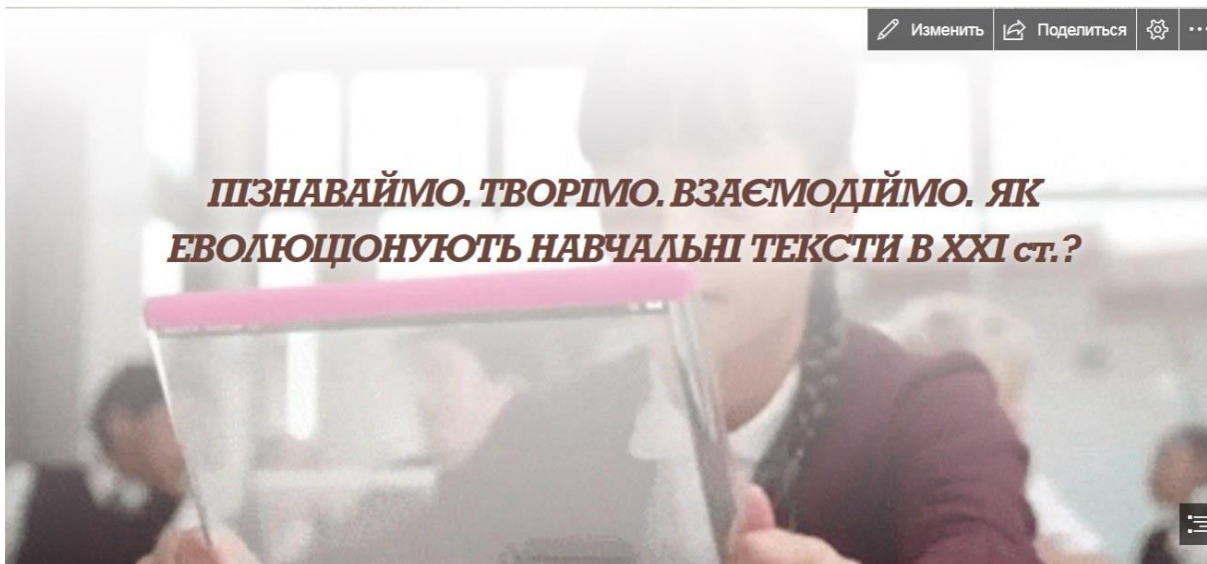
Заплановані результати навчання:

1. Класифікувати педагогічні інновації; інноваційно-модернізаційна та інноваційно-трансформаційна освіта.
2. Визначити інноваційність змісту освіти в: державних стандартах освіти; концепції розвитку особистості, що навчається; авторські навчальні плани і програми, підручники, навчальні посібники нового покоління; нова система оцінювання навчальних досягнень і моніторингу якості освіти; розвиток творчих здібностей особистості як основи її подальшої інноваційної діяльності, конкурентоспроможності навчальних закладів та установ, учасників освітнього процесу; освітні технології.

Навчальні тексти нової природи: творимо, радимо, тренуємо: методичні рекомендації / М. І. Скрипник, Т. С. Кравчинська, Н. П. Волинець. К. : ЦІПО, 2021. 60 с.

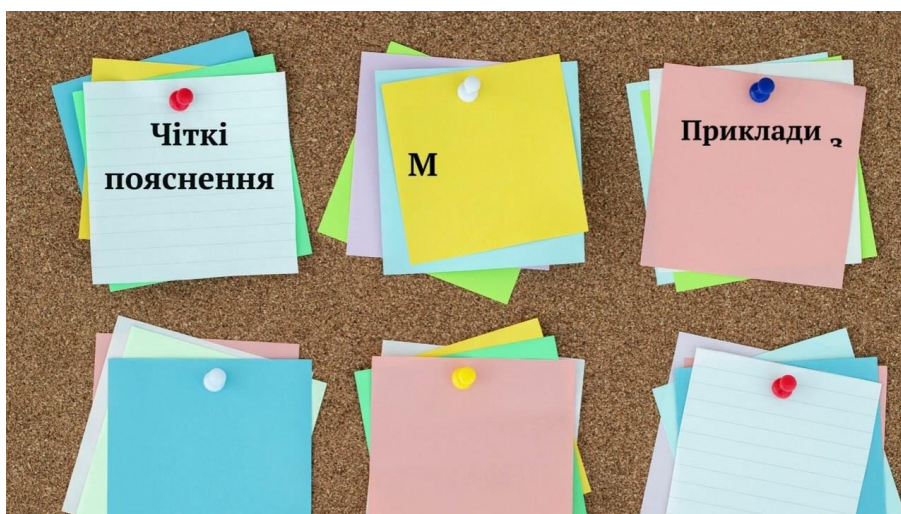
Навчальний текст – стрижень педагогічної взаємодії. Методичні рекомендації прагнуть не лише звернути увагу читача на те, що навчальні тексти нової природи змінюють мотивацію школярів Цифрової ери до учіння, спрямовують зміст і технології навчання предмета на реалізацію особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів. Відібраний та розроблений авторами вміст рекомендацій, що ґрунтується на дослідженнях з навчальної текстотеки, розвідках зі створення текстів, орієнтованих на використання різних платформ семіотичних систем, напрацюваннях з дизайну (графічного, веб) та візуалізації, навчить практично застосовувати можливості цифрових інструментів для якомога яснішого донесення педагогом навчального матеріалу до учнів. У зручній і доступній формі – поради та вправи – читач навчиться розвивати нові ідеї, розв'язувати проблеми якісного представлення змісту предмета в умовах онлайн та дистанційного навчання. Методичні рекомендації будуть цікаві педагогам, науковцям, організаторам навчання і освіти дорослих.

Скрипник М.І. , Кравчинська Т.С. та Волинець Н.П.

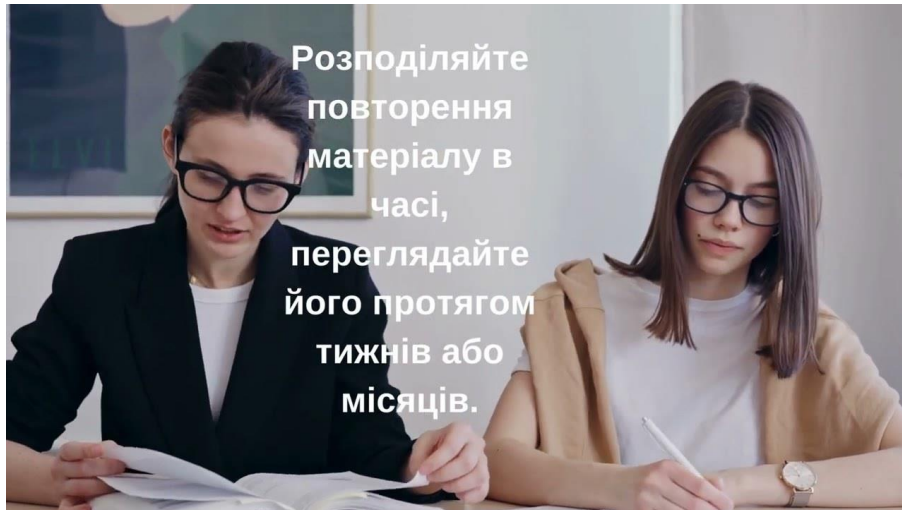


[ПІЗНАВАЙМО. ТВОРИМО. ВЗАЄМОДІЙМО. ЯК ЕВОЛЮЦІОНУЮТЬ НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ В XXI ст.?](#)

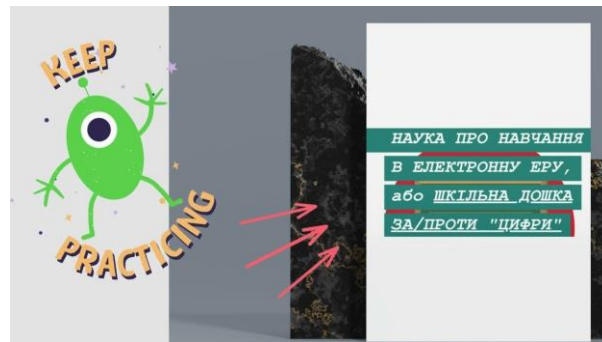
У зручній і доступній формі – підказки та вправи – читач навчиться розвивати нові ідеї, вирішувати проблеми якісного подання змісту предмета в умовах онлайн та дистанційного навчання. Зміст підібраних і розроблених авторами рекомендацій ґрунтується на дослідженнях бібліотек навчальних текстів, дослідженнях створення текстів, орієнтованих на використання різноманітних платформ семіотичних систем, розробках дизайну (графічного, веб-) та візуалізації.



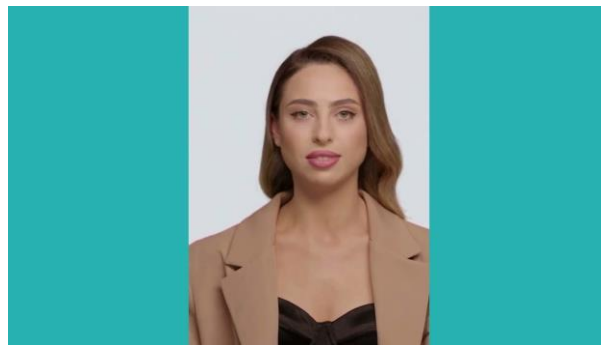
6 - [Цикл відео до тематичних курсів. Серія 1. Як учні розуміють нові ідеї?](#)



7 - [Серія 2. Як учні навчаються та зберігають нову інформацію?](#)



8 - [Серія 3: Як учні розв'язують задачі?](#)



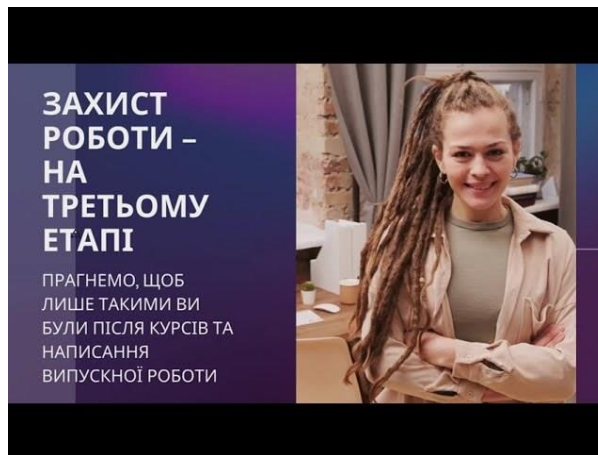
9 - [Серія 4: Яким чином відбувається перенесення знань та навичок у нові ситуації?](#)



10 - [Інноваційна педагогіка 2023](#)



11 - [15 інноваційних ідей для навчання](#)



12 - [ВИПУСКНА РОБОТА БЕЗ ХВИЛЮВАННЯ ТА СТРЕСУ](#)



13 - [Магічно про штучний інтелект в освіті](#)

ПОЛІМОДАЛЬНІ (МУЛЬТИМОДАЛЬНІ) НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ ДЛЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ



14 - [Навчальні тексти нової природи: творимо, радимо, тренуємо: Методичні рекомендації / М. І. Скрипник, Т. С. Кравчинська, Н. П. Волинець. К. : ЦПО, 2021. 60 с.](#)

[Розвиток інклюзивної освіти в Україні](#)

[Е-дошка з теми](#)

[Матриця відбору, створення та модифікації креолізованих навчальних текстів для дев'яти подій навчання](#)

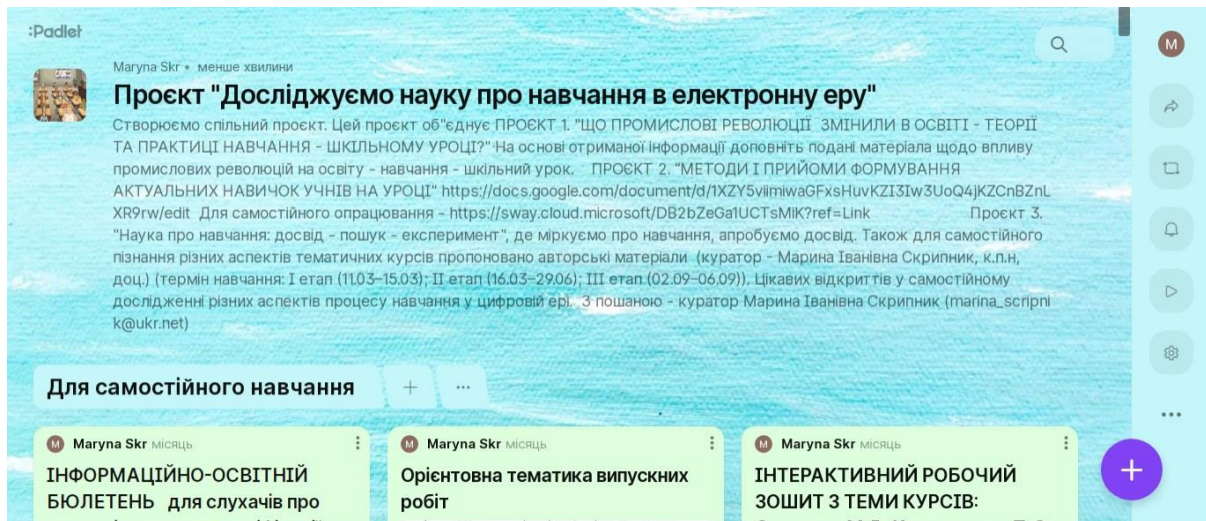
[Мої компенсаторні заходи з подолання навчальних втрат із предмета](#)

Визначити теорію навчання

Визначте характеристики традиційного та проблемного навчання

Про цілі уроку крізь призму теорій навчання

РОБОТА НАД СПІЛЬНИМ ПРОЄКТОМ



Проект "Досліджуємо науку про навчання в електронну еру"

Створюємо спільний проєкт.

Цей проєкт об'єднує ПРОЄКТ 1. "ЩО ПРОМИСЛОВІ РЕВОЛЮЦІЇ ЗМІНИЛИ В ОСВІТІ - ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ - ШКІЛЬНОМУ УРОЦІ?" На основі отриманої інформації доповніть подані матеріали щодо впливу промислових революцій на освіту - навчання - шкільний урок.

ПРОЄКТ 2. "МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ АКТУАЛЬНИХ НАВИЧОК УЧНІВ НА УРОЦІ" <https://docs.google.com/document/d/1XZY5viiimiwaGFxsHuvKZI3Iw3UoQ4jKZCnBZnLXR9rw/edit> Для самостійного опрацювання - <https://sway.cloud.microsoft/DB2bZeGa1UCTsMiK?ref=Link>

Проект 3. "Наука про навчання: досвід - пошук - експеримент", де міркуємо про навчання, апробуємо досвід. Також для самостійного пізнання різних аспектів тематичних курсів пропонуємо авторські матеріали (куратор - Марина Іванівна Скрипник, к.п.н, доц.) (термін навчання: I етап (11.03–15.03); II етап (16.03–29.06); III етап (02.09–06.09)). Цікавих відкриттів у самостійному дослідженні різних аспектів процесу навчання у цифровій ері. З пошаною - куратор Марина Іванівна Скрипник (marina_scripnik@ukr.net)